

2018 JÚL 02

Örökimádás Lelkészség

1094 Budapest, Bokréta utca 35.

Tel/fax: +36-1-216-0610

E-mail: orokimadas.templom@gmail.com

Web: www.orokimadas.hu

Budapest Főváros IX. kerület Ferencvárosi
Községi Önkormányzat
Üzemeltetési Iroda Ügyintéző Csoport
1092 Budapest, Bakás tér 14.

**Budapest Főváros IX. kerület
Ferencváros Önkormányzata
Városfejlesztési, Városgazdálkodási és
Környezetvédelmi Bizottság
Budapest**

Érkezett: 2018. JÚL 02

Kp/15335-5/2018/X
Kelt: 2018. július 2. Előírat: (F)

**Tárgy: pályázat (védett templomok
felújításának támogatására)**

Tisztelt Bizottság!

Alulírott, Szeidel Péter templomigazgató mint az Örökimádás Lelkészség hivatalos képviselője, ezúton pályázatot nyújtok be az Önkormányzat által a ferencvárosi védett templomok felújításának támogatására kiírt pályázatra.

A felújítandó templom: Örökimádás-templom, 1091 Budapest, Üllői út 77., hrsz. 37158/0/A/51.

Lelkészségünk céljai, amelyeket e támogatásból szeretnénk megvalósítani:

Tervezett munkák és a kért támogatás összege:

1. a templom megsemmisült Róth Miksa-féle színes üveglablakainak rekonstrukciós tervezési, szakértői, ellenőrzési, kivitelezési munkái

	bruttó	6.000.000,- Ft
Kért támogatás összesen:	bruttó	6.000.000,- Ft

Indoklás:

Ferenc pápa döntése alapján 2020-ban az Esztergom-budapesti Főegyházmegye rendezi Budapesten a LII. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust. Budapest utoljára 78 évvel ezelőtt volt helyszíne nemzetközi eucharisztikus kongresszusnak, amely eseménysorozat a két világháború közötti időszak egyik legnagyobb szabású magyarországi rendezvénye volt. Az 1938-as budapesti zárószentmisén kb. 500 ezer ember vett részt. 5 évvel ezelőtt Dublinban 50 ezer külföldi regisztrált résztvevője volt a kongresszusnak, és ehhez hozzájön az a százezres tömeg, amely a zárószentmisén vett részt. Tavaly Cebu Cityben (Fülöp-szigetek) rendezték a soron következő kongresszust, ahol a nagy földrajzi távolság miatt csak 10 ezer regisztrált vendég volt, de az eucharisztikus körmeneten több mint 1 millió ember vett részt. Ezek alapján elmondható, hogy ez az alkalom Budapest és az egész ország számára egy kiemelkedő rendezvény lesz, amelyet Magyarország Kormánya is kiemelt eseményként kezel.

Az Örökimádás-templom Budapest egyetlen olyan temploma (kivéve a Vörösmarty utcai Oltáriszentség Plébánia épületének földszinti kápolnáját), amelynek a titulusa a Legszentebb Eucharisztia. Ennek megfelelően szeretnénk, ha templomunk a kongresszus idején is olyan hely lenne, amely a folyamatos csendes szentségimádás lehetőségének biztosításával erős imaháttérrel tudna adni a kongresszusnak. Ahhoz, hogy a megfelelő lelki felkészülés mellett külsejében is megújult, és méltó állapotú templommal tudjunk készülni a kongresszusra, helyre szeretnénk

állítani templomunk művészeti összhangját, amelyet gondos építészek és iparművészek a templom tervezésekor a múlt század elején megálmodtak, s amelyet a történelem viharai jelentősen megtépáztak. A jelen pályázati projekt ezen célon belül a templom legmeghatározóbb, a II. világháború idején megsemmisült – művészeti értékeinek, a Róth Miksa-féle színes ólombetétes díszüveglakainak rekonstrukciójára irányul. Ez a folyamat már 2009-ben elindult, amelynek eredményeként egy 21 m²-es ablak (Szent Erzsébet-miséje) rekonstrukciója megvalósult részben a Ferencvárosi Önkormányzat támogatásával, majd 8 kisebb rózsablak rekonstrukciója is elkészült 2011-ben. Anyagi források hiányában azonban ez a folyamat akkor több évre megszakadt. Noha az NKA-tól megítélt támogatásunk volt már két alkalommal is a munkák folytatására. Forráselvonás miatt a támogató ezen munkák megvalósítását végül mégsem tudta támogatni. Idén folytatódhatott a rekonstrukció szintén a Ferencvárosi Önkormányzat támogatásával.

A jelen pályázaton a jelenlegi szentély délkeleti és északnyugati oldalának 10 egyforma kisebb lándzsaablaka közül 4 ablak rekonstrukciójára szeretnénk támogatást kérni. Ezek az ablakok egyenként 2,15 m² üvegfelülettel bírnak. Eredetileg az ablakokat Róth Miksa által tervezett ornamentikus mintázatú ólombetétes üvegfestmények díszítették, de Budapest ostroma során megsemmisültek, csak nagyon kis darabok maradtak meg épségben. Néhány éve előkerült egy – feltehetőleg a szentély nagyobb ablakaihoz készült – eredeti tervkarton, amely a meglévő korabeli fotók tanúsága szerint nem teljesen abban a formában valósult meg, de így is sok felhasználható információval szolgál. Emellett idén előkerült egy olyan korabeli fotó, amely újabb jelentős segítséget nyújt a rekonstrukcióhoz. Ehhez kérjük a t. Bizottság szíves támogatását.

A pályázattal összefüggésben nyilatkozom arról, hogy

- a pályázatban foglalt adatok, információk és dokumentumok teljes körűek, valódiak és hitelesek;
- az Örökimádás Lelkészség a pályázat tárgyában támogatási igényt máshol nem nyújtott be;
- az Örökimádás Lelkészség nem áll jogerős végzéssel elrendelt végelszámolás, felszámolás alatt, ellene jogerős végzéssel elrendelt csődeljárás vagy egyéb, a megszüntetésére irányuló, jogszabályban meghatározott eljárás nincs folyamatban;
- hozzájárulok ahhoz, hogy a Magyar Államkincstár által működtetett monitoring rendszerben az Örökimádás Lelkészség nyilvántartott adataihoz a törvény erejénél fogva arra jogosult állami szervek hozzáférjenek,
- az Örökimádás Lelkészség megfelel a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményeinek, a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló törvényben foglalt közzétételi kötelezettség hatálya alá nem esik, és átlátható szervezetnek minősül.

Kapcsolattartónk: Dr. Czilli Máté (Tel.: 06-30-959-4752, e-mail: czillimate@gmail.com)

Tisztelettel kérjük céljaink támogatását! A Bizottság további munkájához sok sikert kívánunk!

Tisztelettel:

Budapest, 2018. június 28.

Szeidel Péter
templomigazgató

Művészeti program és költségterv

A BUDAPESTI ÖRÖKIMÁDÁS-TEPLOM RÓTH MIKSA TERVEZTE SZÍNES ÜVEGABLAKAINAK REKONSTRUKCIÓJA

Helyszín: Örökimádás-templom, Budapest IX. ker., Üllői út 77.

A templom tervezője: Aigner Sándor

A templom építésének ideje: 1904–1908

Felszentelése: 1908. szeptember 8.

Jelenlegi tulajdonos: Örökimádás Lelkészség, 1094 Budapest, Bokréta u. 35.

Az épület rövid bemutatása:

A budapesti Örökimádás-templom Kanter Károly kezdeményezésére és **Erzsébet királyné (Sissi) emlékére** épült az **Üllői úton**, egy – az épületek méretéhez képest – szűk telken, a templom két oldalán egy-egy épülettömbbel, melyeket folyosó köt össze a templommal. A templomépítő bizottság tervpályázatán **Aigner Sándor Memoriae jeligéjű terve** lett az első helyezett, mely neogótikus stílusban készült. A templom 4 év alatt épült meg 1904 és 1908 között, hogy aztán Erzsébet királyné halálának 10. évfordulóján felszentelhesék.

A templom **színes üvegablakainak** elkészítésével Róth Miksát bízták meg, aki már több évtizedes szakmai múlttal rendelkezett, és ekkor már két világkiállítási aranyéremmel, és egy ezüstéremmel büszkélkedhetett. Róth méltán mondható a magyar üvegművészet legnagyobb és világhírű alakjának. Munkái Mexikóvárostól Oslóig, a világ számos pontján megtalálhatók.

A háromhajós templom **több száz négyzetméternyi üvegfelülettel** bír az apszistól kezdve a kóruson át a hajóig. Az **apszisnak** öt (7,8 m x 1 m), a **kórusnak** kétoldalt 5–5 (3,5 m x 1 m) színes üvegablaka volt, gótikus, ornamentális díszítéssel, csakúgy mint a falak eredeti díszítőfestése. Az apszis öt szőnyegszerű üvegablakának felső részén egy-egy angyal volt látható, halvány zöldbe hajló ruhával, s – a korabeli leírás szerint – bizonyos fényviszonyok mellett az ezeken átjövő fény egy fénykoszorút képez az oltár felett, s úgy tűnik, mintha az ablakok a lebegnének az oltár fölött. A templom összes üvegablakára és a díszítőfestésre is jellemző volt a főként világos színek használata, a templom helyzete (házsorba ékelődik) miatti kevésbé szerencsés fényviszonyok miatt.

Az empóriumok magasságában a **templomhajó két oldalán 4–4 hatalmas (7,8 m x 3,5 m) üvegablak** található, melyek eredeti – Róth Miksa tervezte – üvegfestményei egy-egy gótikus oltárt ábrázoltak, középső részeiben egy-egy – a templom titulusához kapcsolódó jelenettel. Az oltárábrázolás adott volt, hiszen a kor szokásaival ellentétben a hajókban nem kaptak helyet mellékoltárok, kifejezván az örökimádás hangsúlyosságát.

Mellékoltár csak a templom előterének **két oldalkápolnájában** kapott helyet, melynek falait szintén Róth Miksa tervezte üvegek díszítették. A jobb oldali kápolnában Erzsébet királyné szobra állt, melyet Hermann Klotz, a Bécsi Egyetem tanára készített, és a legjobban sikerült Sissi-szobrok közé tartozott. (A II. világháború idején új helyén pusztult el bombatalálat következtében.) Ezt a kápolnát két üvegfestmény díszítette. A szobor mögött egy rozetta látható, melynek eredetileg ornamentális díszítése volt (legalább részben rekonstruálandó a jelen projektben). A szobortól jobbra, a templom főhomlokzatán pedig eredetileg Boldog Andrassy Ossannát ábrázoló üvegablak volt. A másik kápolnában a Szent Kereszt oltára található.

Ebben a kápolnában is van egy rozetta az oltár fölött, a másik kápolna ablakával átellenben (a jelen projekt keretében rekonstruálandó). A főhomlokzati ablak a Fájdalmas Szűzanyát ábrázolta. A főhomlokzaton ezen kívül két nagyobb ablak látható. A kórus magasságában egy nagy rozetta, és egy másik a főkapu feletti lunettában (utóbbi a jelen projekt keretében rekonstruálandó).

A 8 nagy ablakra visszatérően elmondhatjuk, hogy ezek az **Örökimádás üvegfestményei közül a legértékesebbek, és legfontosabbak**. Ezek tehát egy-egy, az Oltáriszentséghez kapcsolódó jelenetet ábrázoltak. Elhelyezkedésük szerint ezek a következők voltak:

A sekrestye felől hátrafelé (a Főoltárral szemben állva a bal oldalon a Főoltártól a kapu felé) 3,5 m széles, 7,8 m magas ablakok:

1. (Árpád-házi) Szent Erzsébet miséje, adományozó: gróf Almássy család (Róth Miksa Emlékház) 2009-ben Fűri Judit iparművész végezte a rekonstrukcióját.
2. Szent Paszkál, a szentségi társulatok védőszentje misézés közben, adományozó: herceg Eszterházy család (2018-ra tervezett rekonstrukció)
3. Szent Imre és Szent Margit az Oltáriszentség előtt, adományozó: n. a.
4. Kapisztrán Szent János áldoztatja a haldokló Hunyadi Jánost, adományozó: gróf Festetich Tasziló

A Szent József-kápolnától hátrafelé (a Főoltárral szemben állva a jobb oldalon a Főoltártól a kapu felé):

5. Az Utolsó Vacsora, adományozó: Romhányi Kiss Aladár és neje, sz. Tömöry Gizella
6. Az emmauszi kenyértörés, adományozó: gróf Széchenyi család
7. Szent János apostol és Szűz Mária, adományozó: gróf Zichy János és neje
8. Szent Sixtus miséje, melyen Szent Tarzicius szolgál, adományozó: gróf Wenckheim család

A **hajók alsó szintjén** a 4-4 hatalmas üvegablak alatt kisebb rozetták találhatóak ornamentális díszítéssel. Az egész templomban sértetlenül egyetlenegy Róth Miksa-féle üvegablak vésztele át a XX. századot. Egy, ezen kisebb rózsablakok között, mely a falaktól viszonylag jobban védett helyzetben volt. Rekonstrukciójukat 2011-ben Fűri Judit iparművész végezte.

A templom üvegfestményei szinte mind a **II. világháború bombázásai során semmisültek meg**. Amelyek ekkor véletlenül megmaradtak, azokat az '56-os forradalom harcai során szerzett súlyosabb sérülések vitték el. Pénz szűkében az állam csak a szerkezeti helyreállítást tudta megvalósítani, de a templom művészeti összhangja megtört, mind az üvegfestmények hiánya, mind a díszítőfestés megsemmisülése következtében.

A Lelkészség célja tehát ennek a **művészeti összhangnak a fokozatos helyreállítása**, hiszen a rendeltetését is ekkor tudja igazán jól betölteni. E folyamat részeként a Lelkészség és partnerei elhatározták, hogy első körben megpróbálják elindítani az üvegfestmények rekonstrukcióját, mint arra az országban több példa is mutatkozott a közelmúltban (Gresham-palota, Magyar Nemzeti Bank, Árpád-házi Szent Erzsébet plébániatemplom, Bp., Rózsák tere) Azért is fontos lenne ezen ablakok helyreállítása, mert maga Róth Miksa nyilatkozta írásaiban, hogy egyik legjobban sikerült, s számára az egyik legkedvesebb alkotás-együttese az Örökimádás-templom számára készített üvegfestményei.

A helyreállítási folyamat a 2009-ben már elindult. Ennek köszönhetően a Szent Erzsébet miséje c. 21 m²-es ablak rekonstrukciója Fűri Judit kivitelezésében megvalósult. 2010–2011 folyamán került sor a hajóbeli 8 rozetta, idén pedig két előtérbeli ablak rekonstrukciójára. A munkálatokat a további ablakok esetében is Fűri Judit végezte.

A helyreállítási folyamat tervezésében és végzésében szakmai **együttműködő partnerünk**: Róth Miksa Emlékház.

A jelen pályázat keretében a jelenlegi szentély délkeleti és északnyugati oldalának 10 egyforma kisebb lándzsaablaka közül 4 ablak rekonstrukcióját kívánjuk megvalósítani. Ezek az ablakok egyenként 2,15 m² üvegfelülettel bírnak. Eredetileg az ablakokat Róth Miksa által tervezett ornamentikus mintázatú ólombetétes üvegfestmények díszítették, de Budapest ostroma során megsemmisültek, csak nagyon kis darabok maradtak meg épségben. Néhány éve előkerült egy – feltehetőleg a szentély nagyobb ablakaihoz készült – eredeti tervkarton, amely a meglévő korabeli fotók tanúsága szerint nem teljesen abban a formában valósult meg, de így is sok felhasználható információval szolgál. Emellett idén előkerült egy olyan korabeli fotó, amely újabb jelentős segítséget nyújt a rekonstrukcióhoz.

A munka fázisai

1. lépés: Fellelhető tárgyi, ill. írásos emlékek felkutatása. (Megtörtént.)
2. lépés: Szakértői testület (zsűri) felállítása: 1 fő művészettörténész, 2 fő üvegfestő restaurátor, 1 fő festő restaurátor, 1 fő műemlékvédelmi szakértelemmel rendelkező építész. (Megtörtént.)
3. lépés: Pályázat benyújtása Bp. Főv. IX. Ker. Ferencváros Önkormányzata pályázati felhívására.
4. lépés: Művész kiválasztása, szerződésalkötés.
7. lépés: Az üveg-alapanyag bemutatása a szakértői testületnek.
8. lépés: Régi üveg eltávolítása. Sablonok készítése.
9. lépés: A mérművek esetleges javítása, tisztítása, előkészítése.
10. lépés: Védőüvegezés.
11. lépés: Az üveglablakok elkészítése rendszeres szakértői ellenőrzés mellett.
12. lépés: A rekonstruált üvegfestmények beépítése.
13. lépés: Műszaki átadás-átvétel.

Műszaki állapot

Az '56-os forradalom utáni, 1968-ban befejezett felújítás során, majd az ezredfordulón végzett homlokzat-felújítás során – az eredetileg a pécsi Zsolnay gyárban pirogránitból készült – mérművek sérüléseit kijavították. Nagyobb javítási munkákra nincs szükség. A szakszerűtlenül beépített üvegezés eltávolítása során esetlegesen keletkező kisebb sérüléseket ki kell javítani. A mérművet kívülről a ráakódott portól és koromtól, belül a rákövesedett portól és korábban felvitt festékrétegektől meg kell tisztítani. Ki kell alakítani bennük a védőüvegnak és dízüvegnak a fogadófelületét.

Eredetileg az ablakoknak nem volt védőüvegezése. Ez ma már nem tartható. Nemcsak a mechanikai hatásoktól, hanem a túlzott hőingástól is védeni kell az ólombetétes dízüveglablakokat. E nélkül viszonylag rövid idő elteltével restaurálásra szorulnának. Ehhez legalább

3x3 mm-es ragasztott biztonsági üveg szükséges. Ezt – a mellékelt terv szerint – a külső megjelenést lényegében nem befolyásolva meg lehet valósítani. A védőüveget és díszüveget úgy kell megtervezni, hogy azok az eredeti díszüveg helyével azonos keresztmetszetű síkokba kerüljenek.

Az eredeti díszüvegek néhány kis darabja a mérművekben megtalálható, és a rekonstrukció során felhasználandó. Emellett tanulmányozni kell fennmaradt képanyagot, a templom többi eredeti vagy rekonstruált üveglakait, valamint azok fennmaradt tervkartonjait.

A megvalósítani tervezett iparművészeti alkotások szervesen illeszkednek a templom egészéhez, mind építészeti, mind művészeti szempontból.

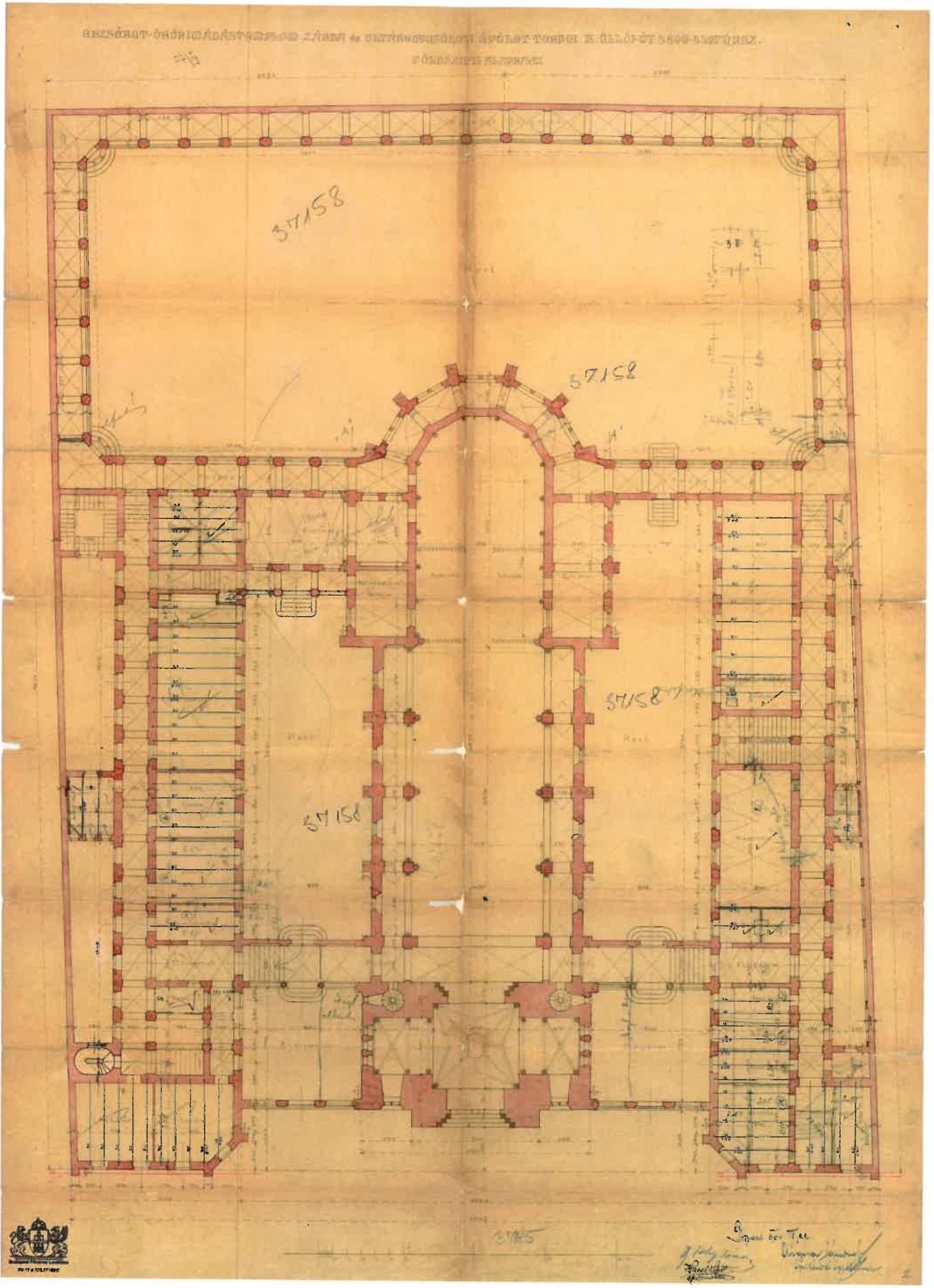
A szerkezeti felújítási munkák egyéb forrásból kerülnek finanszírozásra.

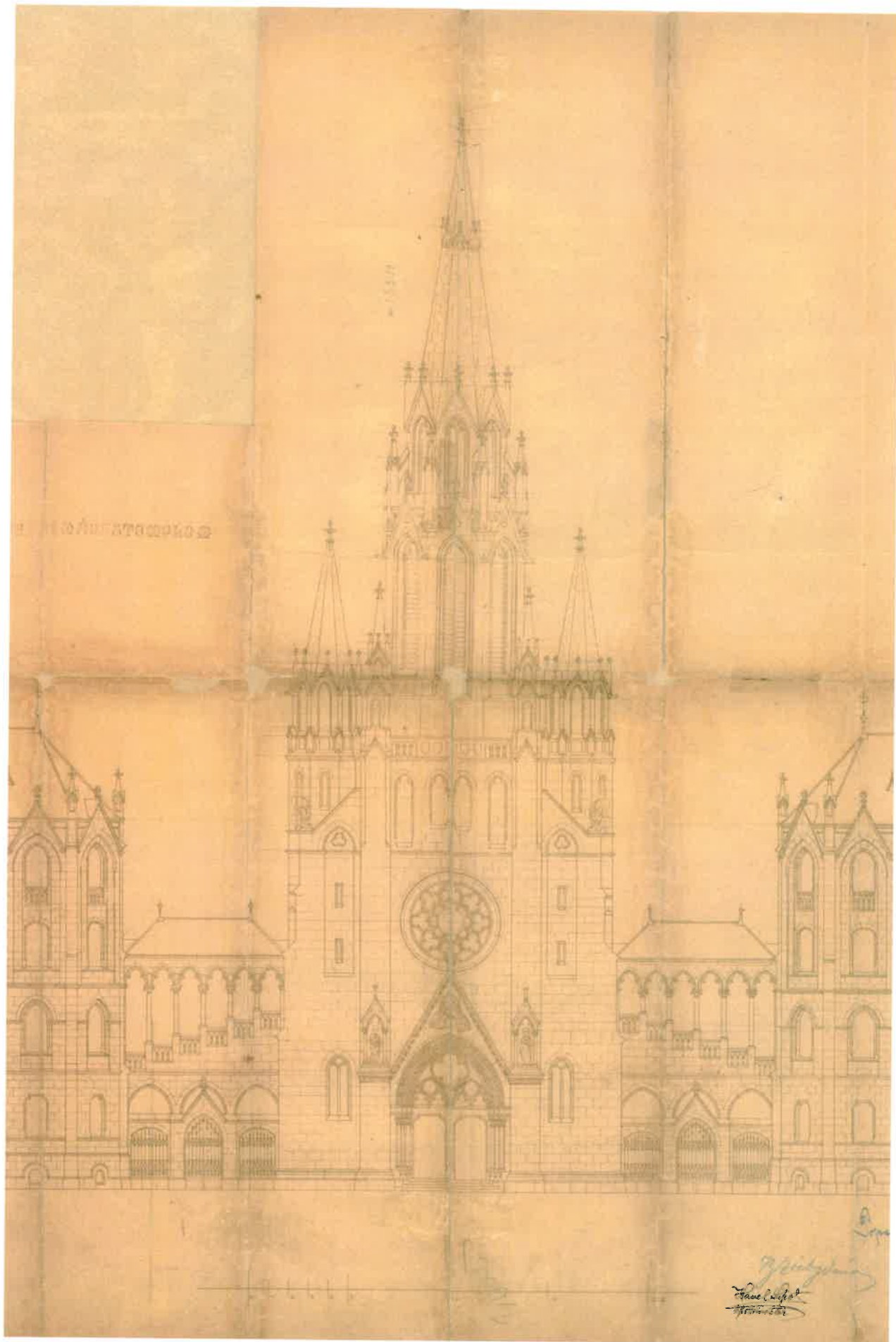
Részletes költségterv

Munka (anyag + díj) megnevezése	Br. költség	Igényelt támogatás
Az üveglakok elkészítése	3.000.000,-	3.000.000,-
Szállítás, beépítés	150.000,-	150.000,-
Anyagköltség (üveg, ólom, festék, stb.)	2.850.000,-	2.850.000,-
Összesen:	6.000.000,-	6.000.000,-

Budapest, 2018. június 28.

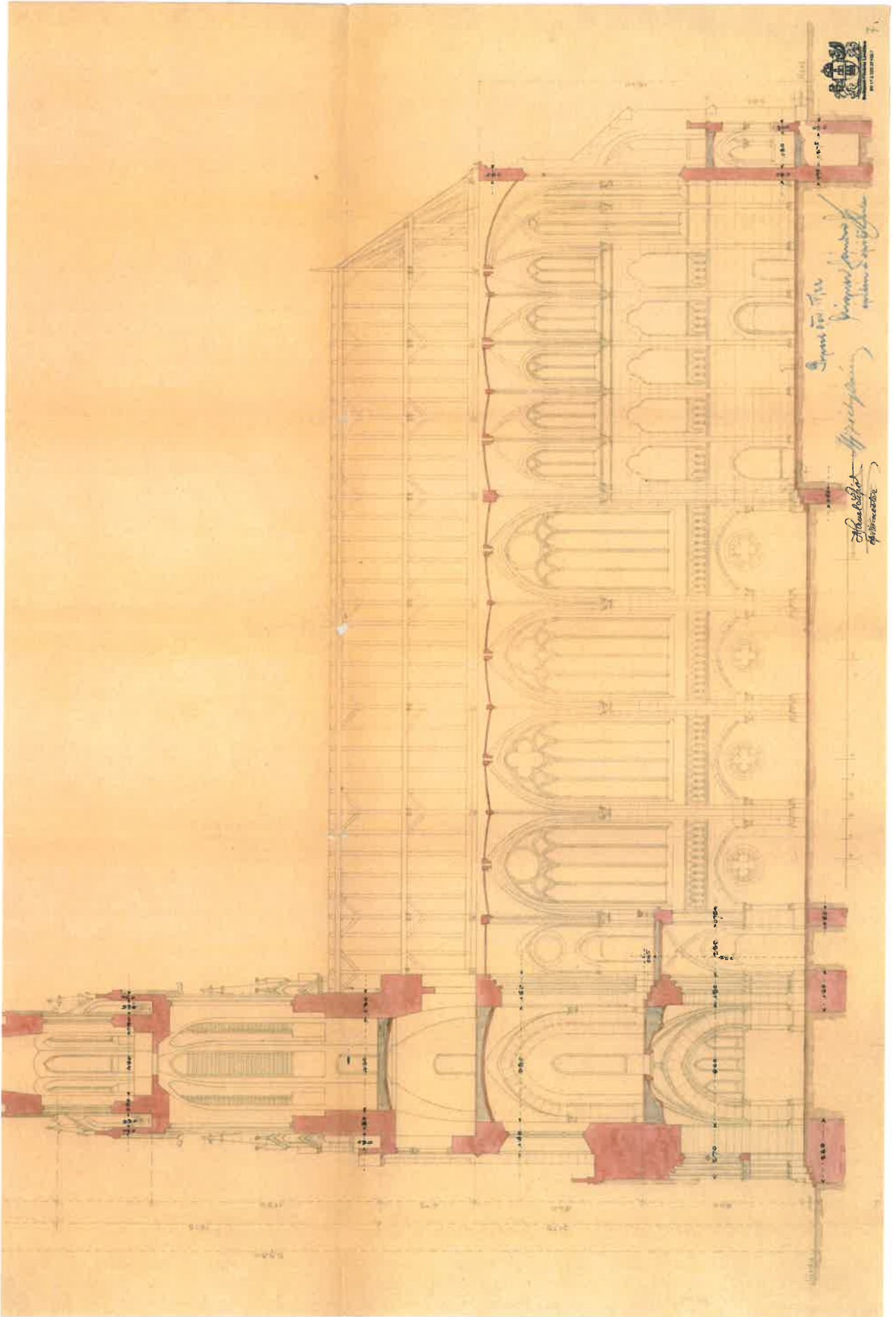

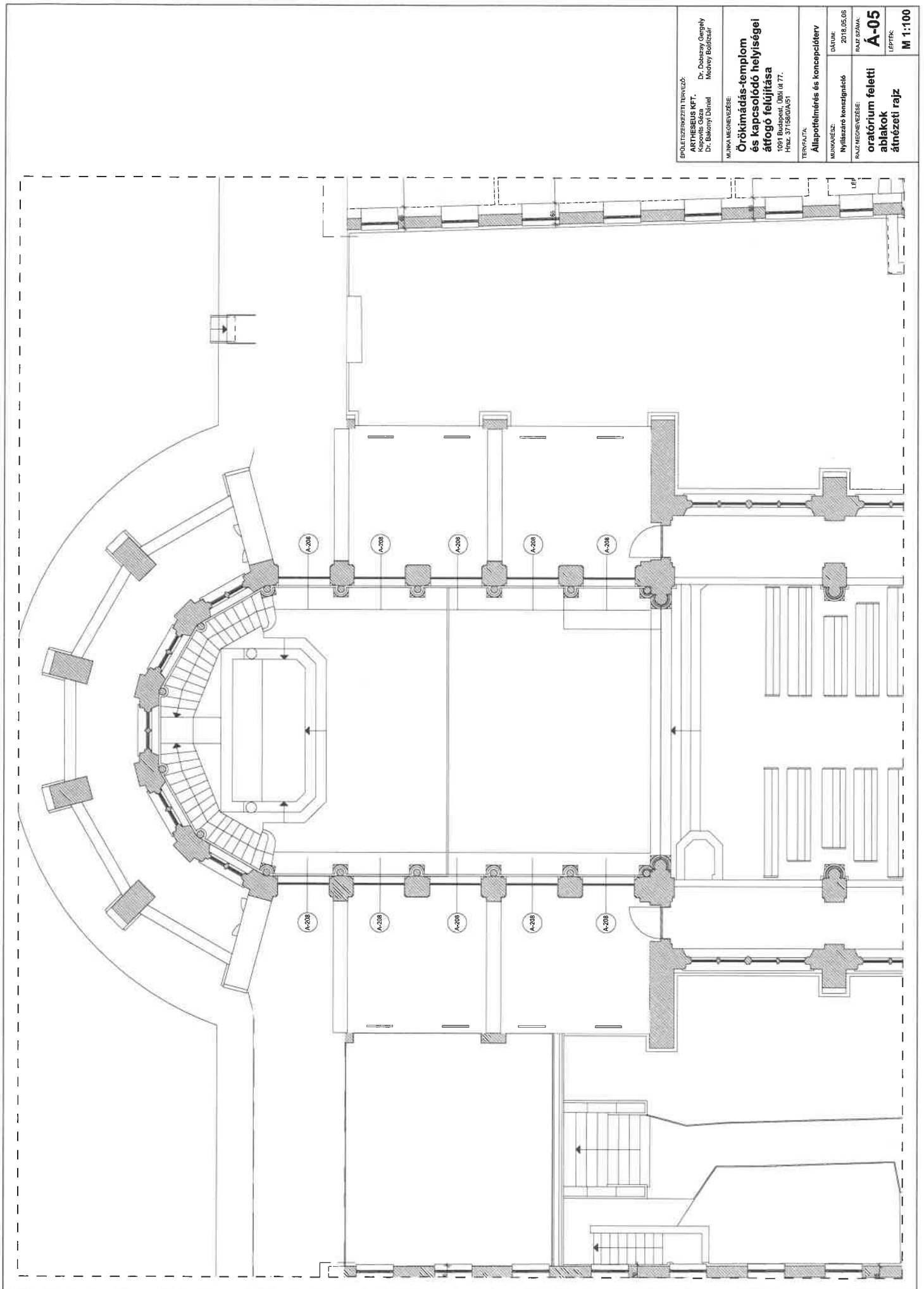

3.

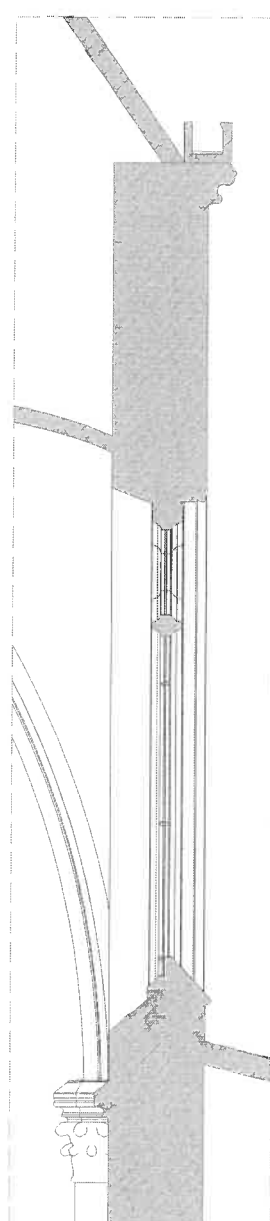

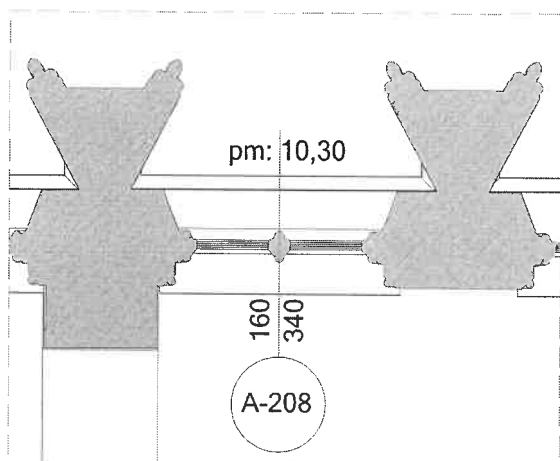
A-208 Ablak
(020 Zárt udvar felől)

A-208 Ablak
(025 Szentély felől)

A-208 Ablak
(Metszet)

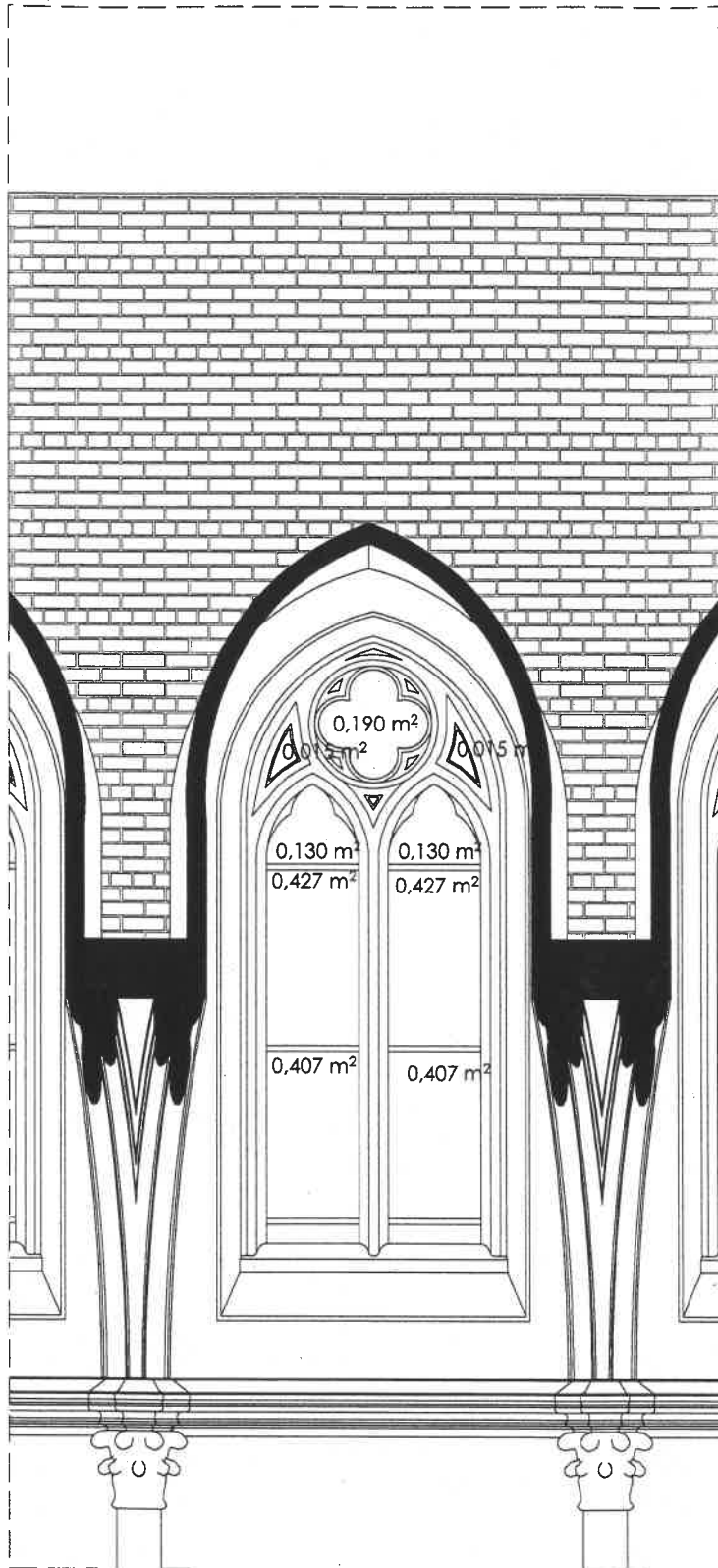

A-208 Ablak
(Alaprajzi Nézet)

ÁLLAPOT:

IGÉNYEK:

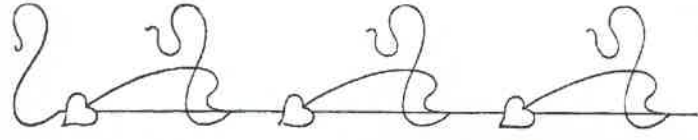
KONCEPCIÓ:

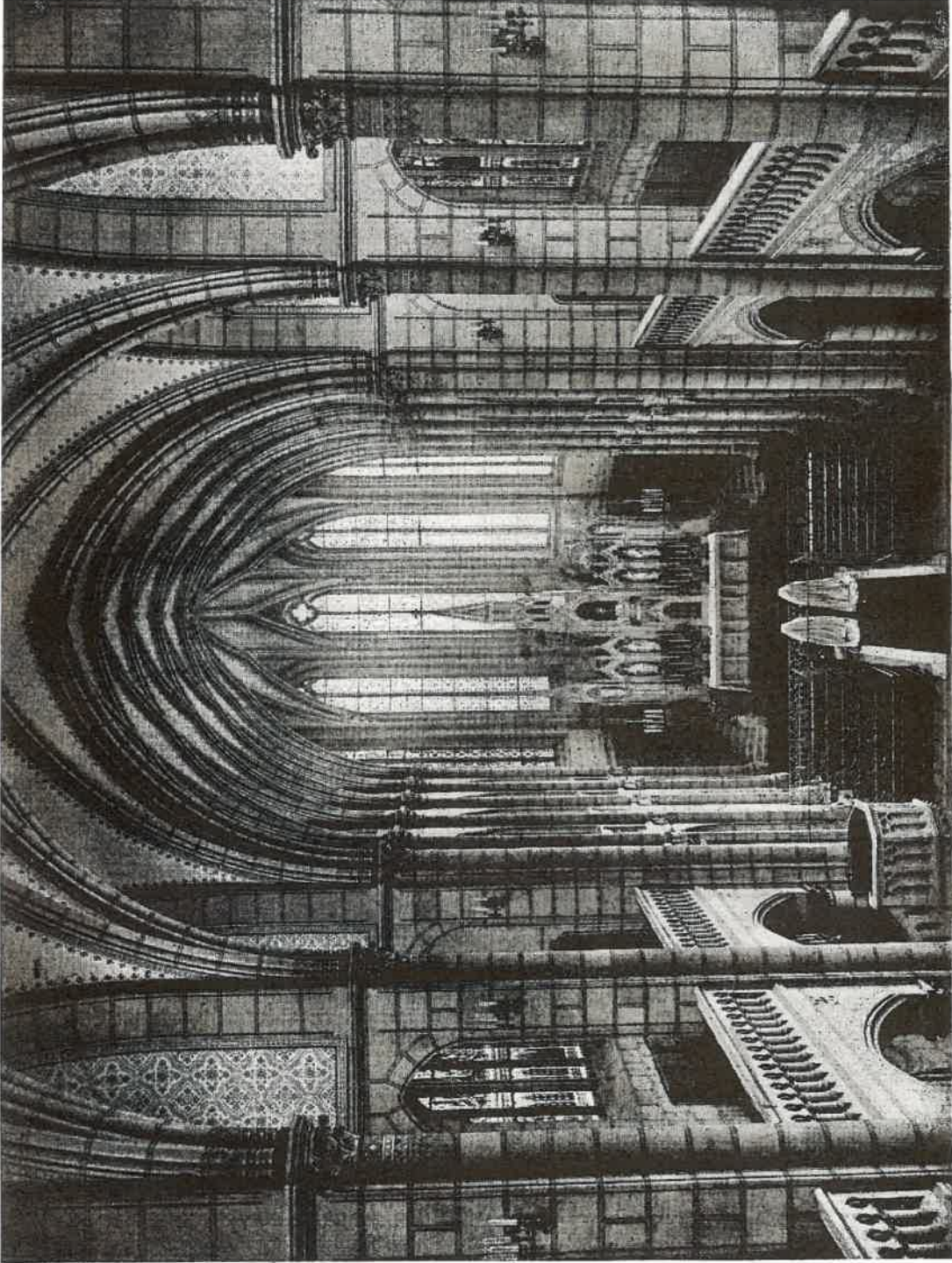
A-208 Ablak
(025 Szentély felől)

Handwritten signature or text at the bottom left of the page.

8.

Az Örökimádás-templom belseje.

